

HANNIBAL NEPŘÍTEL ŘÍMA

1. DÍL
TRILOGIE

BEN KANE

VYŠEHRAĐ

Hannibal

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.ivysehrad.cz
www.albatrosmedia.cz

Ben Kane
Hannibal – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2021

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

HANNIBAL
NEPŘÍTEL ŘÍMA

BEN KANE

HANNIBAL
NEPŘÍTEL ŘÍMA

VYŠEHRAĐ

Copyright © Ben Kane, 2011
HANNIBAL, THE ENEMY OF ROME in 2011
by Preface Publishing, an imprint of Cornerstone.
Cornerstone is part of the Penguin Random
House Group of companies.
Translation © Jaroslava Hromadová, 2021

ISBN tištěné verze 978-80-7601-401-5
ISBN e-knihy 978-80-7601-522-7 (1. zveřejnění, 2021)
ISBN e-knihy 978-80-7601-554-8 (1. zveřejnění, 2021)
ISBN e-knihy 978-80-7601-521-0 (1. zveřejnění, 2021)

Věnuji svým úžasným dětem Ferdii a Pippě

KAPITOLA I

Hanno

Kartágo, jaro

„**H**anno!“ zavolal na něj otec a jeho hlas se odrazil od barevných stěn se štukovou výzdobou. „Už musíme jít.“ Hanno opatrně překročil stoku, která odváděla tekutý odpad do jímky na ulici, a ohlédl se. Byl rozpolcený, protože si musel vybrat mezi povinností a vábením kamaráda Suniatona. Politické schůze, kam musel z otcova rozhodnutí chodit, ho příšerně nudily. Dosud všechny probíhaly úplně stejně. Skupina veledůležitě se tvářících starců, co se viditelně moc rádi poslouchali, vedla nekonečné debaty o tom, jak moc se Hannibalovi vyplatí bojové akce v Hispánii. Hannův otec Malchus a jeho nejbližší spojenci, kteří Hannibala podporovali, skoro celou dobu mlčeli, a teprve když stařešinové domluvili, postupně se zapojili do diskuse. Malchus pravidelně jako poslední a jeho slova se jen zřídka měnila. Hannibal, který velel v Hispánii už tři roky, odváděl skvělou práci. Upevňoval moc Kartága nad divokými místními kmeny, budoval disciplinovanou armádu, a především plnil městské pokladny stříbrem z tamních dolů. Kdo jiný projevoval takovou statečnost a oddanost, díky které bohatlo i Kartágo? Tím, že chránil kmeny, na něž útočilo Saguntum, oddaný spojenec Říma, budoval neomezenou moc kartaginského lidu v Hispánii. Z toho důvodu by měli mladého Hannibala nechat, ať postupuje podle vlastního uvážení.

Hanno věděl, že politici se tak chovají ze strachu, který částečně mírní pomyslení na Hannibalovo vojsko, a z chamtivosti, kterou zase do jisté míry uspokojují lodě plné drahého

kovu připlouvající z Hispánie. Proto se Malchovi pravidelně dařilo pečlivě volenými slovy přesvědčit senát, aby se postavil na Hannibalovu stranu. Jenže to vždycky trvalo nekonečné hodiny. Neustálé politikaření Hanna rozčilovalo a měl sto chutí říct těm starým hlupákům, co si o nich doopravdy myslí. Samozřejmě by nikdy otce takhle nezostudil, ale taky nechtěl prožít další den zavřený v senátu. To nápad vyjet si na ryby byl daleko lákavější.

Ani ne před týdnem dorazil jeden z Hannibalových posílů, co pravidelně přivážel otci zprávy z Hispánie. Noční setkání měla být tajná, ale Hanno si brzy zařadil toho bledého důstojníka v pláštěnce. Jeho starší bratři, Sapho a Bostar, se jejich schůzek už nějakou dobu účastnili a Bostar mu potom – musel však přísahat, že o tom bude mlčet – prozradil jejich obsah. A teď když to šlo, prostě nepozorovaně poslouchal. Stručně řečeno, Hannibal žádal po Malchovi a jeho spojencích, ať mu u politiků zajistí podporu dalších kroků. Rozhodující útok na Sagunto se blížil, ale válka s Římem, odvěkým nepřitelem Kartága, byla zatím v nedohlednu.

Znovu se chodbou vedoucí na hlavní nádvoří rozlehl hluboký přísný hlas a tentokrát už zněl dost rozmrzele. „Tak, Hanno? Přijdeme pozdě.“

Hanno se zarazil. Z otcových výčitek, které ho jistě čekají, si mnoho nedělal, spíš mu vadilo, že ho zklame. Coby potomek jedné z nejstarších rodin v Kartágu šel ostatním příkladem a očekával, že jeho tři synové se budou chovat stejně. Sedmnáctiletý Hanno byl nejmladší a tyto zásady porušoval nejčastěji. Malchus od něj z nějakého důvodu očekával víc než od Sapha a Bostara. Aspoň tak to Hannovi připadalo. Jenže zemědělství, tradiční zdroj jejich příjmů, ho moc nezajímalo. Jeho fascinovalo válečnictví, jemuž dával přednost i otec, ale prozatím mu bylo vzhledem k jeho mládí zapovězeno. Bratři měli každým dnem vyplout do Hispánie. Tam si určitě získají slávu při dobývání Sagunta. Hanno byl zklamaný a zlobil se. Mohl se zatím jen zdokonalovat v jízdě na koni a zacházení se zbraní. Život, co mu předurčil otec, je taková nuda, pomyslel si. Nechtěl se řídit otcovými oblíbenými hláškami, že trpělivost růže přináší nebo že kdo si počká, ten se dočká.

„Dělej,“ naléhal Suniaton a udeřil ho do paže. Ukázal hlavou směrem k přístavu, až mu zlaté náušnice zacinkaly. „Rybáři objevili za svítání v zátocě obrovské hejno tuňáků. Když nám bude Melqart nakloněný, ryby tam zůstanou. Nalovíme jich spousty. Pomysli, kolik si vyděláme peněz.“ Potom zašeptal: „Vzal jsem otci ze sklepa amforu vína. Na člunu ho spolu vypijeme.“

Hanno nedokázal odolat kamarádově nabídce, a tak neposlouchal Malchův hlas, který se blížil. Tuňák byl jedna z nejdražších ryb ve Středomoří. Jestli je hejno při pobřeží, byla by škoda takovou příležitost nevyužít. Vyšel na rozježděnou cestu a ještě jednou se podíval na symbol vytesaný do kamenné desky před vchodem do domu s rovnou střechou. Byl to trojúhelník postavený na špičce s plochou stranou nahoře a pak kruh, který znázorňoval hlavní božstvo jeho lidu. Jen málokteré obydlí ho nemělo. Hanno požádal Tanit za odpuštění, že neposlechl přání otce, ale byl tak natěšený, že zapomněl boží matku poprosit o ochranu.

„Hanno!“ Teď se otcův hlas ozval opravdu blízko.

Mladíci už na nic nečekali a rychle se vmísili do davu. Obě jejich rodiny bydlely nedaleko kopce Byrsa. Na vrcholu, kam vedlo monumentální schodiště se šedesáti schody, stál obrovský chrám zasvěcený Eshmounovi, bohu plodnosti, zdraví a blahobytu. Suniaton žil s rodiči v rozlehlém komplexu za svatyní, kde jeho otec sloužil jako kněz. Eshmuniaton, který dostal jméno na počest tohoto boha a zkráceně se mu říkalo Suniaton nebo jen Suni, byl Hannův nejstarší a nejlepší kamarád. Ti dva spolu strávili skoro každý den od chvíle, kdy začali chodit.

Ostatní sousedé byli většinou starousedlíci. Byrsa patřila k nejbohatším částem, jak dokazovaly rovné ulice a pravoúhlé křižovatky. Většina křivolakých ulic ve městě nebyla širší než deset kroků, ale tady byly v průměru dvakrát tak široké. Kromě bohatých obchodníků a vysokých vojenských důstojníků tady bydleli i soudci a mnozí představitelé města. Z toho důvodu Hanno utíkal a díval se pod nohy na udusanou hlínu a časté odpadní jímký. Mnozí tady ho znali. Hlavně si nepřál, aby ho zastavil někdo z Malchových početných politických protivníků. Kdyby ho odvěkli za ucho domů, bylo by to ponižující a potupilo by to jeho rodinu.

Pokud si jich nikdo nevšimne, mohli by nepozorovaně projít. Prostovlasí a v přiléhavých červených vlněných halenách s bílým pruhem uprostřed a nápadným širokým límcem a v kalhotách ke kolenům se nijak nelišili od ostatních mladíků z bohatých rodin. Jejich oblečení bylo praktičtější než dlouhé rovné vlněné tuniky a špičaté plstěné klobouky, oblíbené u dospělých mužů, a pohodlnější než zdobený kabátec a skládaná suknice, jaké nosili lidé původem z Kypru. Na jednoduchých řemenech přes rameno jim visely pochvy s dýkami. Suniaton nesl na zádech naditý vak.

Ačkoli často slýchali, že by mohli být bratři, Hanno to nechápal. On byl vysoký, atletické postavy, zatímco Suniaton malý a obtloustlý. Oba měli samozřejmě kudrnaté černé vlasy a snědou pleť, tím ale podobnost končila. Hanno měl protáhlý obličej, rovný nos a vystouplé lícní kosti, zatímco jeho kamarád měl kulaté tváře, tupý nos a vyčnávající bradu. Oba měli zelené oči, což nebylo v Kartágu běžné. Většina lidí měla oči hnědé, a zřejmě proto budili dojem, že jsou sourozenci.

Suniation šel o kousek před ním a málem se srazil s tesařem, který nesl několik dlouhých prken. Místo aby se omluvil, udělal na něj dlouhý nos a rozběhl se ke zdem pevnosti jen sto kroků od nich. Hanno měl chuť dílo zkázy dokončit a rozzlobeného řemeslníka povalit, ale nakonec si to odpustil a jen se kolem něj protáhl a usmál se. Další, v čem se Suniatonovi podobal, byly drzé způsoby, tak odlišné od slušného chování většiny spoluobčanů. Často kvůli tomu měli problémy a otcové se na ně za to neustále zlobili.

Netrvalo dlouho a prošli mohutným opevněním, které bylo třicet kroků hluboké a skoro stejně tak vysoké. Tato zeď, stejně jako vnější hradby, byla postavená z velkých pískovcových kvádrů. Vzhledem k tomu, že se často natíraly vápnem, slunce se od kamene odráželo a vypadaly ještě větší. Nahoře byl široký ochoz a několik věží a působilo to skutečně impozantně. Pevnost však tvořila jen malou část celku. Hanno se nemohl nabažít pohledu na mořskou hráz, kterou uviděl, když vyšel ze stínu pod bránou. Táhla se od severu po celém obvodu města, pokračovala na jihovýchod ke dvěma spojeným přístavům, jimž poskytla ochranu, a stočila se na západ. Na příkré severní a východní

straně a na jihu, kde bylo moře, postačovala jedna zeď, ale na západní straně poloostrova obrácené k pevnině bylo zbudováno trojitě opevnění – široký příkop, násep z hlíny a mohutný val. Součástí hradeb, které dohromady měřily sto osmdesát stadií, byly dvoupatrové obytné budovy, kam se vešlo mnoho tisíc vojáků, jezdců a jejich koní a stovky válečných slonů.

Město, kde žilo skoro čtvrt milionu lidí, vyžadovalo také péči. Přímo pod nimi ležela agora, velký otevřený prostor s vládními budovami a množstvím krámů. Sem přicházeli obyvatelé za obchodem, na demonstrace, na večerní procházku a k volbám. Za ní se nacházely jedinečné přístavy: vnější velký hranatého tvaru byl obchodní, zatímco vnitřní menší byl kruhový dok s ostrůvkem uprostřed. Do prvního se vešly stovky obchodních lodí a ve druhém mohly kotvit ve speciálních přístřešcích víc než dvě stovky trirém a pentér. Na západ od přístavišť byla starobylá svatyně Baala Hammona, jejíž důležitost sice pomalu upadala, ale pořád byla vyhledávaným místem. Východně ležela Choma, velké uměle vybudované přístaviště, kde kotvily rybářské čluny a malá plavidla. A právě tam chlapi mířili.

Hanno byl na svůj domov nesmírně pyšný. Netušil, jak vypadá Řím, odvěký nepřítel Kartága, ale pochyboval, že se vyrovná nádheře jeho města. Netoužil však porovnat Kartágo s hlavním městem římské republiky. Jediné, co si přál vidět, bylo, až Řím obsadí a následně vypálí vítězná kartaginská armáda. Jeho otec Malchus vštěpoval svým synům nenávisť k Římanům, stejně jako to dělal Hannibalův otec Hamilkar Barkas. Malchus sloužil jako Hamilkar v první válce proti republice a bojoval deset dlouhých marných let na Sicílii.

Je pochopitelné, že Hanno a jeho bratři znali podrobnosti všech pozemních šarvátek i námořního boje války, která ve skutečnosti trvala víc než jednu generaci. Kartágo utrpělo obrovské ztráty na životech, území a majetku, ale jeho šrámy byly mnohem hlubší. Tato porážka je připravila o hrdost a podobná potupa se zopakovala tři roky po ukončení války. Kartágo bylo jednostranně přinuceno Římem, aby se vzdalo Sardinie, a navíc zaplatilo další reparace. Jak Malchus neustále opakoval, ten podlý čin potvrdil nade vši pochybnost, že všichni Římané jsou zrádní psi, co nemají kapku cti v těle. Hanno s tím souhlasil

a těšil se na den, kdy se znovu obnoví nepřátelství. Vzhledem k obrovskému hněvu Kartaginců vůči Římu byla válka nevyhnutelná a měla by začít v Hispánii. Brzy.

Suniaton se otočil. „Jedl jsi?“

Hanno pokrčil rameny. „Kousek chleba s medem, když jsem vstal.“

„Já taky. To už je strašně dávno.“ Suniaton se zasmál a pohladil si břicho. „Nejlepší bude obstarat si nějaké zásoby.“

„To je dobrý nápad,“ souhlasil Hanno. V malém člunu měli kromě rybářského náčiní i hliněné nádoby s vodou, ale žádné jídlo a západ slunce, kdy se měli vrátit, byl hodně daleko.

Ulice směřující z kopce Byrsa nevedly po spádnicí, ale připomínaly přítoky meandrující řeky. Teď se v dohledu objevilo daleko víc obchodů a dílen – pekárny, řeznictví a stánky s čerstvými rybami, ovocem a zeleninou stály vedle dílen stříbrotepců a mědikovců, obchodů s voňavkami a sklářů. Před domy seděly ženy a tkaly nebo si povídaly nad nákupy. Otroci přepravovali v nosítkách bohaté lidi nebo zametali před krámy. Všude byly k vidění barvířské dílny. Kartaginci totiž byli vyhlášení lovem mořských plžů ostranka, z jejichž masa vyráběli purpurovou barvu, kterou prodávali za skvělé ceny po celém Středomoří. Pobíhaly tu děti a hrály si na schovávanou na schodech, které usnadňovaly sestup ze strmého svahu. Potkali trojici nákladně oblečených mužů, zabraných do hovoru. Byli to představitelé města, kteří nejspíš mířili na schůzi, kam měl jít i Hanno. Ten si v tu chvíli začal soustředěně prohlížet kameninové zboží před hrnčířstvím.

Na nízkých stolech stály tucty velkých i malých figurek. Hanno znal všechny bohy z kartaginského panteonu. Na trůnu seděl důstojný ochránce Kartága Baal Hammon s korunou na hlavě. Vedle něj Tanit, vyvedená v egyptském stylu – souměrné ženské tělo v pěkně střižených šatech, ale s hlavou lvice. Usmívající se Aštarté s tamburínou. Její choť Melqart, známý jako král města, byl kromě jiného i bůh moří. Byl znázorněn jako nejrůznější pestrobarevné postavy, které se vynořovaly z rozbouřených vln na odporné příšeře a svíraly v ruce trojzubec. Na krásném hřebci seděl bůh bouře a války Baal Safón a na hlavě měl přilbici s dlouhým vlajícím chocholem. Nechyběly

ani odporně se šklebící malované masky potetovaných démonů zdobených šperky a duchů z podsvětí, které se stavěly jako obětiny na hroby, aby zahnal zlo.

Hannovi přeběhl mráz po zádech, když si vzpomněl na matčin pohřeb před třemi lety. Zemřela na zimnici a od její smrti byl otec, který nikdy nebyl nijak zvlášť vřelý, ještě zasmušilejší a žil jenom pro pomstu Římu. Celé své dětství Hanno věděl, že Malchus před světem ukrývá svou pravou tvář. Určitě pořád truchlí stejně jako on a jeho bratři. Hannova matka Arishat vnášela do jeho pochmurného života světlo, smích a něhu. Znamenala středobod rodiny a odešla jim během dvou příšerných dní a nocí. Zoufalý Malchus povolal nejlepší lékaře z Kartága. Snažili se ji zachránit, ale bylo to marné. Hannovi se vryly nesmazatelně do paměti veškeré podrobnosti jejich posledních hodin. Spousta krve, kterou jí vypustili z žil v marné snaze srazit jí vysokou horečku. Sinalý horečnatý obličej. Propoceně lůžkoviny. Jak se jeho bratři snažili neplakat, ale nedařilo se jim to. A nakonec její nehybné tělo na posteli, drobnější než dřív. Jak otec klečel vedle postele a vzlykal, až se mu svalnaté tělo otrásalo. To bylo jedinkrát, kdy viděl otce plakat. Od té doby se o tom nikdy nemluvilo, ani o matce. Těžce polkl, přesvědčil se, že členy Rady starších už minuli, a šel dál. Když na tyhle věci myslel, příliš ho to bolelo.

Suniaton, který si nevšiml, jak je Hanno nešťastný, se zastavil, aby koupil chleba, mandle a fíky. Hanno se snažil zlepšit si náladu, a tak se podíval k nedaleké kovárně. Z hrubě vyzděného komína stoupal kouř a bylo tam cítit uhlí, spálené dřevo a olej. Uslyšel silné kovové zvuky. Ve výklenku dílny zahlédl postavu v kožené zástěře, jak opatrně zvedá kleštěmi z kovadliny kus žhnoucího kovu. Ozvalo se hlasité zasyčení, když se čepel meče potopila do kádě se studenou vodou. Hanno si uvědomil, že tam zamířil.

Suniaton mu zastoupil cestu. „Máme na práci lepší věci. Jako vydělat si peníze,“ křikl a podával mu naditý vak s mandlemi. „Vezmi tohle.“

„Ne. Stejně to sníš všechno ty.“ Hanno kamaráda s úsměvem odstrčil. Tohle byl oblíbený vtip. Že jeho zajímá popel a špína a Suniaton radši obstarává další jídlo. Tak se smál, že přehlédl

skupinu vojáků – tucet libyjských kopiníků – až bylo příliš pozdě. Plnou silou narazil do velkého kulatého štítu prvního z nich, až to zadunělo.

Tohle nebyl žádný místní darebák. Kopiník se na něj osopil. „Koukej na cestu.“

Když Hanno zahlédl mezi vojáky dva kartaginské důstojníky, zaklel. Byl to Sapho a Bostar. Oba měli své nejlepší uniformy a na hlavě přilbice ve tvaru zvonu s širokým okrajem a chocholem ze žlutých per. Pod nablýskaným bronzovým pancířem měli lněné vrstvené *pteryges*, které jim chránily slabiny, a na holeních brnění. Určitě i oni mířili na zasedání. Zamumlal omluvu, ucouvl a díval se do země, aby ho kopiník nepoznal.

Suniaton si Sapha a Bostara nevsímal a jen se tomu pobaveně zasmál. „Dělej,“ pobídl ho. „Ať nepřijdeme pozdě.“

„Hanno!“ zavolal Bostar celkem přívětivě.

Ten předstíral, že neslyší.

„Hanno! Vrať se!“ vyštěkl hlubší a autoritativnější hlas Sapha.

Hanno se neochotně otočil.

Suniaton se snažil zmizet, ale taky si ho všimli.

„Eshmuniatone! Pojď sem,“ poručil mu Sapho.

Suniaton se nešťastně přišoural ke kamarádovi.

Hannovi bratři se k nim prodrali.

„Sapho, Bostare,“ řekl Hanno a strojeně se usmál. „To je překvapení.“

„Opravdu?“ zamračil se Sapho. Byl menší, podsaditý a vážný jako Malchus a bylo mu dvaadvacet. Na nižšího důstojníka byl mladý, ale stejně jako Bostar své kvality prokázal během výcviku. „Všichni bychom si měli jít vyslechnout Radu starších. Proč nejsi s otcem?“

Hanno se začervenal a díval se do země. Sakra, pomyslel si. Podle Sapha byla povinnost vůči Kartágu na prvním místě. V tu chvíli byla jejich šance, že stráví den na člunu, mizivá.

Sapho se podíval přísně na Suniatona a všiml si vaku a zásob, které držel. „Protože jste se chtěli ulít. Určitě máte namířeno na ryby, co?“

Suniaton přešlápl.

„Neumíte mluvit?“ zeptal se Sapho kousavě.

Hanno popošel před kamaráda. „Ano, chtěli jsme lovit tuňáky,“ přiznal.

Sapho se zamračil ještě víc. „A to je důležitější než poslouchat Radu starších?“

Jako vždycky Hanna bratrovo povýšené chování popudilo. Takové kázání bylo na denním pořádku. Většinou měl dojem, že se Sapho snaží být jako otec. Není divu, že to Hanno nesnášel. „Děláš, jako kdyby starci dneska měli říct něco jiného, než co vykládali už tisíckrát,“ odsekl. „Všichni jen tlachají.“

Suniaton se uchichtl. „Jako někdo a ani nemusíme chodit daleko.“ Když na něj Hanno vrhl varovný pohled, zmlkl.

Sapho zatnul zuby. „Vy dva drzí...“ začal.

Bostarovi škubly rty a položil Saphovi ruku na rameno. „Klid,“ řekl. „Hanno má pravdu. Starci se strašně rádi poslouchají.“

Hanno a Suniaton se snažili zamaskovat úsměv.

Sapho nepochopil, že Bostar žertuje, a nasupeně mlčel. Moc dobře si uvědomoval, že tady nemá vyšší hodnost, což ho zlobilo. Ačkoli byl o rok starší než bratr, Bostara povýšili dřív než jeho.

„Ta schůze přece není otázkou života a smrti,“ pokračoval Bostar mírně. Mrkl na Hanna, aby to Sapho neviděl, a Hanno zadoufal, že naděje ještě žije. Lstivě mu to gesto oplatil. Bostar byl stejně jako Hanno podobný matce Arishat – měl úzký obličej a pronikavé zelené oči. Sapho měl široký nos, zatímco jeho byl dlouhý a úzký. Měl atletickou postavu a dlouhé štíhlé nohy a černé vlasy po ramena nosil svázané do ohonu, který mu vyčníval zpod přilbice. Hanno měl mnohem víc společného s vlídným Bostarem než se Saphem. Tehdy měl často pocit, že nejstaršího bratra dokonce nenávidí. „Vítec, kde jsi?“

„Ne,“ přiznal Hanno.

Bostar se obrátil na Suniatona. „Předpokládám, že Bodesmun taky nic netuší.“

„Samozřejmě že ne,“ vložil se do toho Sapho, aby znovu ovládl situaci. „Jako vždycky, pokud jde o tyhle dva.“

Bostar si bratrova výlevu nevšímal. „No tak?“

„Otec si myslí, že jsem doma a učím se,“ prohlásil Suniaton.

Sapho se zatvářil jako farizej. „Tak se přesvědčíme, co Bodesmun a náš otec řeknou, až zjistí, co máte za lubem. Máme

dost času to zařídít, než začne zasedání.“ Ukázal palcem na kopiníky. „Zařaďte se mezi ně.“

Hanno se zamračil, ale nemělo smysl se hádat. Sapho byl obzvlášť horlivý. „Dělej,“ pošeptal Suniatonovi. „Ryby tady budou i jindy.“

Než se pohnuli, ozval se Bostar. „Nechápu, proč by nemohli jet na ryby.“

Hanno a Suniaton se na sebe ohromeně podívali.

Sapho povytáhl obočí. „Jak to myslíš?“

„Takové činnosti pro nás brzy skončí a bude nám to chybět.“ Bostar posmutněl. „Stejně to bude mít i Hanno. Tak mu dopřejme, ať si to užije, dokud může.“

Hanno se zaradoval. Nedošlo mu, jak jsou Bostarova slova závažná.

Sapho se zamyslel. Po chvílce se znovu zamračil. „Povinnost je povinnost,“ prohlásil.

„No tak, Sapho. Je ti dvacet dva, a ne padesát dva.“ Bostar se podíval na kopiníky. Všichni se usmívali. „Kdo si, kromě našeho otce, všimne, že tam Hanno není? A nejsi přece Suniho vychovatel. A ani já ne.“

Sapho stiskl rty, ale nechal se obměkčit. Nechtěl ani pomyšlet, že na něj Bostar vytasí svou hodnotu. „Otec nebude rád,“ řekl zachmuřeně. „Ale asi máš pravdu.“

Hanno sotva uvěřil svým uším. „Děkuju.“ Přidal se k němu i Suniaton.

„Tak jděte, než si to rozmyslím,“ varoval je Sapho.

Kamarádi nepotřebovali dál pobízet. Podívali se vděčně na Bostara, který na ně znovu mrkl, a zmizeli v davu. Radostně se usmívali. Stejně se z toho budou muset zodpovídat, věděl Hanno. Ale až večer. Znovu pomyslel na člun plný tuňáků.

„Sapho je ten vážný, vid’?“ zeptal se Suniaton.

„Víš, jaký je,“ odpověděl Hanno. „Podle něj jsou věci jako rybaření ztráta času.“

Suniaton do něj strčil loktem. „Hlavně že jsem mu neřekl, co si myslím.“ Usmál se, když se na něj Hanno tázavě podíval. „Že by potřeboval víc odpočívat – možná na lovu ryb.“

Hanno nejdřív otevřel překvapeně ústa, ale pak se dal do smíchu. „Díky bohům, že jsi to neřekl. Určitě by nás nepustil.“

Kamarádi zvesela vyrazili a zanedlouho se dostali na agoru. Všechny čtyři strany, každá dlouhá stadium, lemovala nádherná sloupová a krytá průchody. Bylo to centrum města a nacházela se tu budova, kde se konala zasedání Rady starších, vládní úřady, knihovna, spousta chrámů a obchodů. Kromě toho se tu za letních večerů scházeli mladíci z bohatých rodin a ženy, drželi se v bezpečné vzdálenosti a pokukovali po sobě. Seznamování s druhým pohlavím nebylo žádoucí a nikdy nebyly daleko gardedámy dívek. Navzdory tomu se neustále vymýšlely nové způsoby, jak se přiblížit objektu touhy. V posledních měsících se to stalo jednou z nejoblíbenějších činností kamarádů. Rybolov pořád ještě vedl, ale už ne o tolik, pomyslel si Hanno roztouženě a přejížděl pohledem po davu, jestli neuvidí nějaké přitažlivé mladé masíčko.

Místo skupin ostýchavých mladých krásek byla agora plná vážně se tvářících politiků, kupců a vysokých důstojníků. Všichni mířili na jedno místo. Do budovy uprostřed, mezi posvátné stěny, kde se setkávaly víc než tři stovky starších města na pravidelných zasedáních už skoro pět set let. Pod dohledem dvou suffetů – nejvyšších úředníků, kteří se volili každý rok – tito nejdůležitější muži v Kartágu rozhodovali o všem od obchodní politiky po dohody s cizími státy. Jejich moc tím nekončila. Rada starších také směla vyhlásit válku a mír, i kdyby ji nevyhlásili armádní generálové. Od války s Římem suffety volil lidový sněm. Jediným předpokladem kandidatury do Rady starších bylo občanství, bohatství, minimální věk třicet let a schopnost v oblasti zemědělství, obchodu nebo vojenství.

Běžní občané se mohli zapojit do politiky prostřednictvím lidového sněmu, který zasedal jednou za rok na rozkaz suffetů v agoře. V období velkých krizí bylo dovoleno shromáždit se spontánně a projednat aktuální problémy. Jejich omezené pravomoci zahrnovaly volbu suffetů a generálů. Hanno se těšil na příští zasedání, které měl navštívit poprvé jako dospělý s právem volby. Ačkoli obrovská obliba Hannibalovi zaručovala znovuzvolení za vrchního velitele kartaginské armády v Hispánii, Hanno si přál projevit rodině Barků svou podporu. Byl to jediný způsob, jak to mohl v té chvíli udělat. Ačkoli žádal otce, ať mu dovolí vstoupit do Hannibalovy armády, jak to udělali

Sapho a Bostar po matčině smrti, ten mu to nedovolil a chtěl, ať místo toho dokončí své vzdělání. Nemělo smysl se kvůli tomu s otcem hádat. Jakmile Malchus něco řekl, nikdy své rozhodnutí nezměnil.

Podle kartaginské tradice se Hanno většinou staral sám o sebe od čtrnácti let, přestože dál bydlel doma. Pracoval mimo jiné v kovárně, a tak si vydělal dost na živobytí, aniž by se musel uchýlovat k nějakým nepřístojnostem. Byl to podobný přístup jako ve Spartě, jen ne tak drsný. Také se učil řečtinu, iberštinu a latinu. Jazyky ho nijak zvlášť nebavily, ale dospěl k závěru, že takové znalosti užije v kartaginské armádě, kde sloužili muži různých národností. Jeho lid neměl oblibu ve válčení, a tak si najímali žoldněře nebo odváděli poddané, aby bojovali místo nich. Do kartaginské armády přinášeli cizokrajnost například Libyjci, Iberové, Galové a obyvatelé Baleárských ostrovů.

Hannovým oblíbeným předmětem byly otázky týkající se vojenství. Malchus ho osobně učil dějiny válek od bitev u Xenofonu a Thermopyl až po vítězství Alexandra Makedonského. Ve svých hodinách se zaměřoval hlavně na spletitost taktiky a plánování. Zvláštní pozornost věnoval porážkám Kartága ve válce s Římem a jejich příčinám. „Prohráli jsme, protože našim velitelům chybělo odhodlání. Mysleli jenom na to, jak konflikt protahovat, a nikoli jak zvítězit. Jak co nejvíc snížit výdaje, jako by jim nezáleželo na vítězství,“ zuřil Malchus během jedné nezapomenutelné hodiny. „Římané jsou odporní psi, ale u všech bohů, taky jsou cílevědomí. Kdykoli prohráli bitvu, naverbovali další muže a opravili lodě. Nevzdali se. Když se veřejná pokladnice vyprázdnila, velitelé ochotně přispěli z vlastního. Jejich mizerná republika je pro ně vším. Ale kdo se v Kartágu nabídl, že nám pošle zásoby pro vojáky, které jsme na Sicílii tak zoufale potřebovali? Můj otec, Barkové a hrstka dalších. Jinak nikdo.“ Rozzlobeně se zasmál. „Proč by mě to mělo překvapit? Naši předci byli obchodníci, a ne vojáci. Jestli se máme po právu pomstít, musíme následovat Hannibala. On je rozený voják a vůdce. Jako byl jeho otec. Kartágo nedalo Hamilkarovi příležitost, aby bojoval proti Římu, ale můžeme to nabídnout jeho synovi. Až nastane ten správný čas.“

Tlačil se kolem nich brunátný tělnatý senátor a zaklel. Hanno se lekl, když poznal Hosta, jednoho z otcových největších

nepřátel. Nadutý politik tolik spěchal, že si ani nevšiml, s kým se srazil. Hanno si odplivl, ale dal si pozor, aby to nebylo směrem k senátorovi. On a jeho užvanění přátelé si neustále na Hannibala stěžovali, ale ochotně přijímali vrchovaté lodě stříbra z jeho dolů v Hispánii. Plnili si z toho bohatství vlastní kapsy, ale neměli zájem znovu se postavit Římu. Na rozdíl od nich Hanno byl ochotný položit v boji s dávným nepřítelem život, ale čas pomsty ještě nenazrál. Hannibal se připravoval v Hispánii a to stačilo. Teď museli čekat.

Chlapci se vydali po okraji agory, aby se vyhnuli největšímu davu. Domy za senátem nebyly tak honosné, spíš působily ošuntělé, jak by člověk čekal v blízkosti přístavu. Nicméně chudinská čtvrť byla v ostrém kontrastu s nádherou jen kousek dál. Bylo tady málo obchodů a mizerné domy o jedné nebo dvou místnostech byly postavené z nepálených cihel a všechny vypadaly, že se co nejdřív zbourají. Koleje vyjeté v udusané hlíně byly víc než na dlaň hluboké, takže kdyby tam člověk zakopl, hrozilo, že si vyvrtne kotník. Nikdo tady nezasypával díry pískem, pomyslel si Hanno, a vzpomněl si na kopec Byrsu. Byl moc vděčný, že patří do tak významné rodiny.

Seběhly se usmrkané hubené děti v hadrech a škemraly o nějakou minci nebo kousek chleba, zatímco jejich těhotné matky se splihlými vlasy na ně zíraly a ve vyhaslých očích se jim zračilo zoufalství. V některých dveřích vyzývavě postávaly polonahé dívky a jejich nalíčené tváře a rty nedokázaly zakrýt skutečnost, že jsou skoro ještě děti. Kolem se potulovali zarostlí, bídne oblečení muži a hráli v prachu kostky z ovčích kostí o pár mizerných mincí. Sledovali je podezíravě, ale žádný se neopovážil vstoupit kamarádům do cesty. V noci by to mohlo být jinak, jenže to už byli v bezpečí za mohutným opevněním, po kterém přecházeli rázní strážci. Kde to bylo možné, běžné přečiny trestali úředníci, ale kdyby se tu ozval zoufalý křik, stráže by rychle seběhly po některém z mnoha schodišť na pomoc.

Vzduch byl čím dál slanější. Nad hlavou jim pokřikovali rackové a z přístavu se neslo volání námořníků. Hanno cítil, jak v něm narůstá vzrušení. Spěchal úzkou uličkou dolů a po kamenných schodech, které na ni navazovaly, zase nahoru. Suniaton se držel těsně za ním. Bylo to strmé stoupání, ale oba byli v kondici a dostali se nahoru, aniž by se zapotili. Po celé délce

opevnění vedl červený betonový ochoz, který byl široký stejně jako hradby třicet kroků. Kromě toho se na něm tyčily bytelné věže přibližně padesát kroků od sebe. Vojáci byli ubytováni v kasárnách, postavených do řad pod hradbami.

Nejbližší strážci – čtveřice libyjských kopiníků – se na chlapce zběžně podívali, a když nezaznamenali nic podezřelého, přestali si jich všimnout. V době míru směli civilisti ve dne na opevnění. Nižší důstojník přešel pohledem tyrkysové moře pod sebou a dál si povídal se svými muži. Hanno proběhl kolem a obdivně si prohlížel masivní kulaté štíty vojáků, které byly ještě větší než ty, které používali Řekové. Byly dřevěné, potažené kozinkou a měly bronzové okraje. Na všech byl stejný děsivý obličej coby symbol jejich jednotky.

Z námořního přístavu se ozvalo zatroubení a Suniaton se tlačil dál. „Rychle,“ křikl. „Mohla by zakotvit pentéra.“

Hanno kamaráda dychtivě následoval. Z ochozu byl nejlepší výhled na kruhový přístav. Přístav byl tak skvěle navržený, že kartaginské válečné lodě nebyly odjinud vidět. Od moře je před očima nepřátel ukrývaly městské hradby a od obchodních lodí je odděloval úzký vjezd, který byl o něco širší než pentéra, což byla největší válečná loď.

Když zaujali výhodnou pozici, Hanno se zamračil. Místo impozantního pohledu na válečnou loď, jak couvá do vody, uviděl admirála v rudé pláštěnce, jak se natřásá na molu, vedoucím od kulatého doku k ostrovu uprostřed, kde sídlilo velitelství námořnictva. Zazněla další fanfára, aby každý v dohledu věděl, kdo připlouvá. „Co se tady tak naparuje?“ zamumlal Hanno. Malchus se hodně zlobil na neschopné kartaginské loďstvo a on jeho názor převzal. Dny Kartága coby supervelmoci na moři byly dávno pryč, jejich flotilu rozdrtil Řím během kruté bitvy o Sicílii. Je pozoruhodné, že Římané nebyli před válkou žádní velcí mořeplavci. Jenže se tím nenechali odradit a naučili se válčit i na moři a několikrát je dokonce přechytračili. Kartágo od té porážky udělalo pro získání nadvlády na moři pramálo.

Hanno si povzdechl. Veškeré jejich naděje skutečně ležely na pevnině s Hannibalem.

* * *

Zanedlouho Hanno na své obavy zapomněl. Asi půl míle od břehu zakotvili malý člun přímo nad spoustou tuňáků. Nebylo těžké určit, kde se tyto velké stříbrné ryby nacházejí, protože tam lovily sardinky a mohutně čeřily vodu. Vyskytovalo se tam mnoho malých člunů a dolů se vrhala mračna mořských ptáků, přilákaných vyhlídkou na potravu. Suniatonův informátor mluvil pravdu. Od chvíle, co tam připluli, se nepřestávali usmívat. Měli jednoduchý úkol – jeden vesloval a druhý házel do moře síť. Nebyla v nejlepším stavu, ale pořád udržela úlovek. Kousky dřeva na horním okraji ji nadnášely, zatímco dolní okraj stahovala do vody malá olůvka. Hned při prvním hodu ulovili skoro tucet tuňáků a každý byl delší než mužské předloktí. Následující pokusy byly stejně úspěšné a teď měli na dně člunu vrstvu ryb až po lýtka. Ještě trochu a hrozilo, že se loďka přetíží.

„To je dobrý úlovek jenom za dopoledne,“ radoval se Suniaton.

„Za dopoledne?“ zeptal se Hanno a mžoural do slunce. „Nesme tady ani hodinu. Nemohlo by to být snadnější, co?“

Suniaton se na něj vážně podíval. „Nebud' tak skromný. Myslím, že si za tu námahu zasloužíme občerstvení.“ Velkopanský vytáhl z vaku malou amforu.

Hanno se dal do smíchu. Suniaton je nepoučitelný.

Suniatona to povzbudilo a dál hovořil, jako kdyby obsluhoval hosty na nějaké důležité hostině. „Vybavuju si, že to není to nejdražší víno z otcovy sbírky, ale je docela dobré.“ Nožem odřízl voskovou pečeť a otevřel uzávěr. Přiložil si amforu k ústům a zhluboka se napil. „Docela ujde,“ řekl a podal hliněnou nádobu kamarádovi.

„Ty barbare. Pij pomalu.“ Hanno trochu usrkl, poválel víno po patře, jak ho to naučil Malchus. Červené víno mělo lehkou ovocnou chuť, ale s mírnou pachutí. „Podle mě potřebuje ještě několik let zrát.“

„Tak kdo je tady barbar?“ řekl Suniaton a kopl k němu tuňáka. „Mlč a pij.“

Hanno s úsměvem poslechl a tentokrát si dal větší doušek.

„Ne abys to dopil,“ okřikl ho Suniaton.

I přes varování byla amfora rychle prázdná. Hladoví chlapci se hned pustili do chleba, ořechů a ovoce, které Suniaton nakoupil. Když se najedli a dokončili práci, nejpřirozenější věc

na světě byla lehnout si a zavřít oči. Protože nebyli zvyklí vypít tolik vína, za chvíli už oba chrápali.

* * *

Hanno se probudil, když mu do tváře zafoukal studený vítr. Proč se člun tolik houpá? blesklo mu hlavou. Otřásl se zimou. Otevřel opuchlé oči a uviděl, že proti němu leží Suniaton a pořád ještě svírá prázdnou amforu. Pod nohama měl kupy ryb, které se už nehýbaly. Podíval se nahoru a lekl se. Obvykle jasná obloha teď byla zatažená modročernými mraky, které přicházely od severozápadu. Zamrkal, protože nevěřil svým očím. Jak se mohlo počasí tak rychle změnit? Za okamžik mu na tvář dopadly první kapky deště, jako by se mu vysmívaly. Přejel pohledem po zčeřené hladině, ale po rybářských člunech, kterých bylo předtím všude kolem plno, nebylo ani stopy. Neviděl ani pevninu. Vyděsilo ho to.

Natáhl se a zatřásl Suniatonem. „Vstávej!“

Odpovědí mu bylo jen nevrle zavrčení.

„Suní!“ Tentokrát kamaráda pleskl po tváři.

„Co je?“ vykřikl Suniaton. „Za co?“

Hanno neodpověděl. „Kde to u všech bohů jsme?“ zvolal.

Jakmile se Suniaton rozhlédl, rychle vystřízlivěl. „Svatá Tanit nad námi,“ vydechl. „Jak dlouho jsme spali?“

„Nevím,“ zabručel Hanno. „Dlouho.“ Ukázal na západ, kde mezi bouřkovými mraky prosvítalo slunce. Jeho postavení jim prozradilo, že už je pozdě odpoledne. Vstal a dával si velký pozor, aby nepřevrhl člun. Díval se na obzor, kde se obloha setkávala s nebezpečně vypadajícím mořem, a dlouho se snažil najít známé hradby Kartága nebo skalnatý výběžek severně od města.

„Co teď?“ zeptal se Suniaton vyděšeně.

Hanno těžce dosedl. „Nic nevidím. Jsme patnáct nebo dvacet stadií od břehu. Možná víc.“

Suniaton zbledl jako stěna. Podvědomě sevřel dutou zlatou tubičku, která mu visela na řemínku kolem krku. Na jednom konci ji zdobila lví hlava a uvnitř ukrývala maličké pergameny s ochrannými kouzly a modlitbami k bohům. Hanno nosil podobnou. Musel se hodně přemáhat, aby kamaráda nenapodobil. „Budeme veslovat zpátky,“ prohlásil.

„V takových vlnách?“ vyjekl Suniaton. „Zbláznil ses?“

Hanno ho zpražil pohledem. „Máme jinou možnost? Skočit do vody?“

Kamarád sklopil oči. Oba si ve vodě věřili víc než většina lidí, ale nikdy neplavali na dlouhé vzdálenosti, a hlavně v takových podmínkách.

Hanno sebral ze dna vesla a zasunul je do kovových držáků. Obrátil oblou příď na západ a začal veslovat. Okamžitě pochopil, že tenhle pokus je odsouzený k nezdaru. Takovou sílu, jaká proti němu působila, ještě nikdy nezažil. A když se k tomu přidalo děsivé skučení větru, připomnělo mu to rozrušené neovladatelné zvíře. Nedbal na to, co mu napovídal instinkt, a s maximálním úsilím se soustředil na každý záběr. Zaklonit se. Protáhnout vesla vodou. Zvednout je ven. Předklonit se, protlačit jejich konce mezi kolena. Neustále to opakoval a nevšímal si bušení v hlavě a vyprahlého hrdla. Vyčítal si, že byli tak hloupí a vypili všechno víno. Kdybych poslechl otce, byl bych doma, pomyslel si trpce. V bezpečí na souši.

Nakonec, když se mu ruce třásly únavou, toho nechal. Aniž by se podíval nahoru, věděl, že se o mnoho neposunuli. Po každých třech záběrech je proud odnesl přinejmenším o další dva dál do moře. „Tak co?“ křikl. „Vidíš něco?“

„Ne,“ odpověděl Suniaton zachmuřeně. „Posuň se. Teď je řada na mně. Je to naše jediná šance.“

Naše poslední šance, pomyslel si Hanno a podíval se na tmavou oblohu.

Opatrně si vyměnili místa na malých dřevěných sedátkách, která tvořila jediné vybavení člunu. Kvůli velkému množství kluzkých ryb na dně to bylo ještě obtížnější než jindy. Zatímco se Suniaton lopotil u vesel, Hanno napínal zrak, jestli za vlnami nezahlédne pevninu. Ani jeden nepromluvil. Nemělo to smysl. Déšť, co jim bušil do zad, a skučící vítr dělaly tak hlasitou a uši drásající kulisu, že nebylo slyšet vlastního slova. Zatím se nepřevrátili jediné díky pevné konstrukci člunu.

Suniatonovi za chvíli došly síly a odložil vesla. Podíval se na Hanna s nadějí v očích.

Hanno okamžitě zavrtěl hlavou.

„Vždyť je léto,“ vykřikl Suniaton. „Takovéhle bouře nepřicházejí bez varování.“

„Objevily se signály,“ odsekl Hanno. „Proč si myslíš, že jsou ostatní čluny pryč? Musely zamířit ke břehu, když se spustil vítr.“

Suniaton zrudl a svěsil hlavu. „Omlouvám se,“ zamumlal. „Je to moje vina. Neměl jsem s sebou brát otcovo víno.“

Hanno mu stiskl koleno. „Neobviňuj se. Nenutil jsi mě pít. Udělal jsem to dobrovolně.“

Suniaton se pousmál. Pak se však podíval dolů. „To ne!“

Hanno udělal totéž a uviděl, jak mu kolem chodidel plavou tuňáci. Do člunu nabírali vodu a bylo jí tolik, že museli okamžitě konat. Snažil se nepropadnout panice a začal vyhazovat drahocenný náklad do moře. Záchrana života byla důležitější než peníze. Když bylo dno prázdné, brzy objevili vypadlý hřebík v jednom prkně. Vyndal si jeden ze sandálu a zatloukl ho vyztuženou podrážkou částečně dovnitř, a tím omezil vnikání mořské vody. Naštěstí s sebou měli malé vědro s náhradními olůvky do sítě. Hanno je vyndal a začal vodu co nejrychleji vylévat. S úlevou zjistil, že se mu vzápětí podařilo omezit ji na přijatelné množství.

Zahřmělo tak hlasitě, až z toho málem ohluchl.

Suniaton nařikal strachy a Hanno se rychle postavil.

Obloha nad nimi teď byla úplně černá a hluboko v mracích se klikatily žlutobílé blesky. Neustále sílící vítr zvedal vlny do velké výšky. Bouře vrcholila. Do člunu vnikala další voda a Hanno ji vyléval ještě úporněji. Naděje, že doveslují do Kartága, byla dávno ztracená. Hnalo je to jedním směrem. Na východ. Doprostřed Středozemního moře. Snažil se nedat na sobě znát, jak se bojí.

„Co s námi bude?“ zeptal se Suniaton smutně.

Hanno si uvědomil, že kamarád potřebuje uklidnit, a pokusil se vymyslet optimistickou odpověď. Jenže to nedokázal. Nedopadne to jinak, než že se vbrzku oba setkají s Melqartem, bohem moří.

Quintus

Nedaleko Capuy, Kampánie

Quintus se probudil brzy po svítání, když první paprsky slunce pronikly oknem. Tenhle šestnáctiletý mladík se nikdy dlouho nevyvaloval v posteli, a tak odhodil deku. Oblečený jenom v *liciu* neboli lněném spodním prádle zamířil k malému oltáři na druhém konci pokoje. Zmocnilo se ho vzrušení. Dnes poprvé měl být vůdcem lovu na medvěda. Zanedlouho bude mít narozeniny a jeho otec Fabricius chtěl jeho vstup do dospělosti, jak se patří oslavit. „Považuji za samozřejmé, že oblékneš tógu jako správný Říman,“ řekl večer předtím. „Ale v žilách ti taky koluje krev Osků. Jaký je vhodnější způsob ukázat odvahu než zabitím největší šelmy v Itálii?“

Quintus před oltářem poklekl. Zavřel oči a odříkal obvyklou prosbu k bohům, ať on a jeho rodina zůstanou zdraví a ať se jim daří. Pak přidal ještě několik dalších. Ať dokáže vystopovat medvěda a neztratit ho. Ať ho nezradí odvaha, až se s tím zvířetem utká. Ať vrhne kopí rychle a přesně.

„Neboj se, bratře,“ ozvalo se za ním. „Dneska to dobře dopadne.“

Quintus se překvapeně ohlédl a uviděl sestru, jak nakukuje dovnitř pootevřenými dveřmi. Aurelia byla skoro o tři roky mladší než on a moc ráda si přispala. „Vstala jsi brzy,“ shovívavě se na ni usmál.

Zívla a prohrábla si husté černé vlasy. On měl stejné, jen kratší. Oba měli rovný nos, lehce vystouplou bradu a šedé oči. Na první pohled se poznalo, že jsou sourozenci. „Nemohla jsem kvůli tvému lovu dospát.“

„Bojíš se o mě?“ zažertoval a byl rád, že ho vyrušila a nemusí se zaobírat svými obavami.

Popošla dovnitř. „Samozřejmě že ne. No, trošku. Ale pomodlila jsem se k Dianě. Bude při tobě stát,“ prohlásila slavnostně.

„Já vím,“ odpověděl sebevědomě, i když si tak úplně nevěřil. Poklonil se postavám na oltáři a vstal. Potopil si hlavu do bronzového džberu vedle postele a utřel si vodu z obličeje a ramen kusem plátna. „Večer ti budu všechno vyprávět.“ Natáhl si tuniku s krátkými rukávy a potom si sedl, aby si zavázal sandály.

Zamračila se. „Chci to vidět na vlastní oči.“

„Ženy na lov nechodí.“

„To je nespravedlivé,“ namítla.

„Spousta věcí je nespravedlivých,“ odpověděl. „Musíš to přijmout.“

„Ale naučil jsi mě střílet prakem.“

„Možná to nebyl moc dobrý nápad,“ zamumlal. Překvapilo ho, jak skvěle jí to s prakem šlo, což pochopitelně znásobilo její touhu účastnit se zakázaných činností. „Podařilo se nám to dosud utajit, ale představ si, co by udělala matka, kdyby se to dověděla.“

„Brzy se z tebe stane žena,“ napodobila jejich matku Atii. „Takové chování se k mladé dámě nehodí. To musí okamžitě přestat.“

„Přesně tak,“ odpověděl Quintus a dělal, že nevidí, jak se mračí. „Neodvážím se ani pomyslet, co by řekla, kdyby věděla, že jezdíš na koni.“ Nechtěl přijít o milou společnost, ale tohle šlo mimo něj. „Takový je úděl žen.“

„Vaření. Tkaní. Péče o zahradu. Dohled na otroky. Taková nuda,“ odsekla rozzlobeně. „To není jako lov nebo učit se zacházet s mečem.“

„Stejně nejsi dost silná, abys unesla kopí.“

„Ne?“ Aurelia si vytáhla rukáv noční košile a zatnula biceps. Zasmála se, jak ho to překvapilo. „Zvedala jsem kameny, jako to děláš ty.“

„Páni.“ Quintovi poklesla čelist ještě víc. Protože chtěl být v co nejlepší kondici, trénoval navíc v lese nad domem. Jak vidno, nepodařilo se mu to utajit. „Ty jsi mě špehovala? A napodobovala?“

Šťastně se zasmála. „Jasně. Když mi skončí výuka a povinnosti, bez problémů zmizím, aniž by si toho někdo všiml.“

Quintus zavrtěl hlavou. „Ty jsi ale paličatá.“ Přesvědčit ji, aby toho nechala, bude těžší, než si myslel. Byl rád, že ta povinnost nepadne na něj. S výčitkami svědomí si vzpomněl, jak vyslechl rodiče, když mluvili o tom, že jí brzy musí najít manžela. Věděl, jak Aurelia takové oznámení přijme. Špatně.

„Vím, že to takhle nepůjde navěky,“ řekla smutně. „Určitě mě budou chtít brzy provdat.“

Quintus nedal najevo, jak ho to překvapilo. I když neslyšela ten konkrétní rozhovor, nebylo divu, že věděla, co se stane. Možná by ji mohl nějak povzbudit, místo aby předstíral, že to nikdy nenastane. „Než se domluví manželství, zabere to spoustu času,“ začal. Byla to pravda. Většina šlechticů domlouvala pro děti sňatky, které jsou oboustranně výhodné. Tak to v zemi probíhalo. „Můžou být velice šťastné.“

Aurelia se na něj podívala s opovržením. „Čekáš, že tomu uvěřím? Ale rodiče se vzali z lásky. Proč bych neměla já?“

„To byla výjimečná situace. Není pravděpodobné, že se to stane i tobě,“ nesouhlasil. „Kromě toho otec bude dbát i na tvé zájmy, nejen na zájmy rodiny.“

„Takže budu šťastná?“

„S pomocí bohů ano. A to je víc, než by se mohlo stát mně,“ dodal, aby jí zlepšil náladu. „Já můžu skončit s nějakou starou bábou, která mi udělá ze života peklo.“ Ale stejně byl rád, že je muž. Rozhodně se nakonec ožení, ale nebude na to velký spěch. Zatím mu jeho mladické libido uspokojí Elira, nádherná otrokyně z Ilýrie. Patřila do jejich domácnosti a spala na zemi v atriu. Díky tomu ji mohl v noci propašovat do svého pokoje. Spal s ní už dva měsíce, od té doby, kdy si všiml, že na něj vrhá vášnivé pohledy. Pokud věděl, nikdo další neměl o jejich vztahu tušení.

Nakonec se usmála. „Na to jsi moc hezký.“

Její lichotka ho potěšila. „Je čas na snídani,“ prohlásil a snažil se převést řeč od trapného tématu manželství jinam.

Aurelia našťestí přikývla. „Musíš se pořádně najíst, abys měl na ten lov dost sil.“

Nervozitou se mu sevřel žaludek a rázem ho přešla chuť na jídlo. Ale měl by něco sníst, jen aby neztratil tvář.

* * *

Quintus opustil Aurelii, která si povídala s hodným otrokem Juliem, který vedl kuchyni, a vyšel ze dveří. Moc toho nesnědl a doufal, že si toho Aurelia nevšimla. Na nádvoří mezi sloupovím a potkal Eliru. Nesla koš se zeleninou a bylinkami z místní zahrady. Jako obvykle na něj vrhla pohled plný vášně. Toho rána to bylo zbytečné. Nepřítomně se na ni usmál a spěchal dál.

„Quinte!“

Trhl sebou. Ten hlas se nedal splést. Patřil jeho matce Atii. Nikoho neviděl, což znamenalo, že je nejspíš v atriu, kde jeho rodina převážně pobývala. Proběhl kolem zurčící fontány, co stála uprostřed nádvoří s kolonádou, a zamířil do chladného *tablina*, přijímacího pokoje, který navazoval na atrium, a odtud do haly.

„Je to hezká dívka.“

Quintus se otočil a uviděl matku, jak stojí ve stínu u dveří, odkud byl dobrý výhled na kolonádu. „Co-čože?“ vykoktal.

„Na spaní s otrokyní není samozřejmě nic špatného,“ řekla a šla k němu. Jako vždycky ho překvapilo její hrdé držení těla a nesmírná krása. Atia, každým coulem šlechtična z rodu Osků, byla malá štíhlá a velice pečovala o svůj vzhled. Měla vystouplé lícní kosti nalíčené okrovou barvou a obočí a okraje víček jemně zvýrazněné popelem. Tmavě červenou *stolu*, což byla dlouhá tunika, měla přepásanou a doplňoval ji smetanově bílý šál. Dlouhé havraní vlasy měla sčesané dozadu, sepnuté mahagonovými sponami a nahoře je zdobil diadém. „Ale nedělej to příliš často. Nebo si o sobě bude moc myslet.“

Quintus zrudl. Nikdy s matkou nemluvil o sexu, natož aby poslouchal její kritiku. Ve skutečnosti ho nepřekvapilo, že ho napomíná ona, a ne otec. Fabricius byl voják, jenže jak s oblibou říkával, jeho manželce zabránilo v tom stát se vojákem jen to, že je žena. Atia byla většinu času přísnější než on. „Jak ses to dověděla?“

Její šedé oči ho přinutily zůstat stát. „Slyšela jsem tě v noci. Člověk by musel být hluchý, aby to neslyšel.“

„Ach,“ zašeptal Quintus. Nevěděl, kam s očima. Pokořeně si prohlížel složité vzory mozaiky pod nohama a přál si, aby se pod ním otevřela a spolkla ho. A to si myslel, jak je opatrný.

„Jen klid. Nejsi první šlechtický syn, co se zapletl s hezkou otrokyní.“

„Ne, matko.“

Mávla odmítavě rukou. „Tvůj otec dělal totéž, když byl mladší. Všichni to dělají.“

Nečekaná matčina otevřenost ho zaskočila. To musí být součástí přeměny v muže, pomyslel si. „Chápu.“

„S Elirou bys měl být v bezpečí. Je čistá,“ prohlásila. „Ale vybírej si společnice do postele pečlivě. Když půjdeš do nevěstince, vezmi si tu nejlepší. Velice snadno se tam člověk nakazí.“

Quintus otevřel ústa a zase je zavřel. Nezeptal se, jak matka ví, že je Elira čistá. Coby matčina *ornatrix* jí musela tato Ilyrka pomáhat každé ráno s oblékáním. Určitě ji vyzpovídala, když se dověděla, že s ním má pletky. „Ano, matko.“

„Jsi připravený na lov?“

V duchu se svíjel pod jejím pronikavým pohledem a uvažoval, jestli mohla poznat, že se bojí. „Myslím, že ano.“

Matka to naštěstí nijak nekomentovala. „Pomodlil ses k bohům?“ zeptala se.

„Ano.“

„Tak to pojďme udělat ještě jednou.“

Zamířili do atria, kam dopadalo světlo hranatým otvorem ve stropě. Díky zkosené střeše stékala dešťová voda doprostřed místnosti a tam se jíjala do speciální nádrže. Na stěnách byly vymalované barevné řady sloupů, které vedly do dalších imaginárních komnat, takže to vypadalo ještě větší. Byl to hlavní obytný prostor velké villy a dál se nacházely jejich ložnice, Fabriciova kancelář a čtyři skladiště. Svatyně byla v rohu nejbliž do zahrady.

Byl tam malý kamenný oltář a na něm sochy Jupitera, Marta neboli Mamerse, jak mu říkali Oskové, a Diany. Před každou stála plochá kulatá olejová lampa a v ní se mihotaly plameny. Na stěně nad nimi visely podobizny rodinných předků. Většinou Fabriciovi: Římané a příslušníci bojovných národů, kteří si podmanili Kampánii před víc než stoletím, ale jako opravdový důkaz otcovy úcty k manželce i někteří předkové Atie: šlechtici Oskové, kteří žili v této oblasti po mnoho generací. Quintus byl pochopitelně velice hrdý na obě větve.

Klekli si v přítmí vedle sebe a každý se v duchu pomodlil k bohům.

Quintus zopakoval své modlitby, které odříkal předtím ve svém pokoji. Trochu se uklidnil, ale úplně se strachu nezbavil.

Když skončil, už se kvůli Eliře tolik nestyděl, ale když vstal a matka na něj upřela zrak, pořád byl v rozpacích.

„Tví předci tě ohlírají,“ zašeptala. „Pomůžou ti na lovu. Povedou tvůj oštěp. Na to nezapomeň.“

Poznala, že se bojí. Zahanbeně přikývl.

„Tady jsi. Hledal jsem tě.“ Fabricius vešel do místnosti z haly. Byl malý a podsaditý, krátce střižené vlasy měl víc šedivé než hnědé. Byl hladce oholený a měl růžovější pleť než Quintus, ale stejný rovný nos a silnou čelist. Už se oblékl na lov. Měl starou tuniku, opasek a na něm dýku s mahagonovou rukojetí a pevné kožené sandály. Dokonce i v civilních šatech vypadal jako voják. „Pomodlil ses?“

Quintus přikývl.

„Měli bychom se připravit.“

„Ano, otče. Quintus se podíval na matku.

„Už jdi,“ vybídla ho. „Uvidíme se později.“

Quinta to povzbudilo. Určitě věří, že uspěje, napadlo ho.

„Je načase, aby sis vybral kopí.“ Fabricius ho vedl do skladiště, kde měl uložené zbraně a zbroj. Quintus tam byl jen párkrát, ale bylo to jeho oblíbené místo v domě. Byl celý rozrušený, když otec vyndal malý klíč a zasunul ho do visacího zámku. S tichým cvaknutím se odemkl. Fabricius odstranil petlici, otevřel dveře dokořán a dovnitř proniklo denní světlo.

V malé místnosti bylo ještě šero, ale Quintovu pozornost okamžitě upoutal dřevěný stojan, na kterém trůnila bojótská přilbice charakteristického tvaru s širokým okrajem. Jí dominoval splývavý červený chochol z koňských žíní. Sice léty vybledl, ale stejně vypadal neskutečně. Quintus se usmál, protože si vzpomněl na den, kdy otec nechal dveře dokořán a on si potají přilbici vyzkoušel a představoval si, že je dospělý muž a příslušník jezdeckta jedné z římských legií. Nemohl se dočkat, až takovou bude mít.

Na zemi pod přilbicí uviděl pár jednoduchých bronzových chráničů na nohy. Opodál stál opřený kulatý jezdecký štít z hovězí kůže a přes něj ležel dlouhý meč s kostěným jílcem v kožené pochvě s bronzovými úchyty: *gladius hispaniensis*. Jak mu řekl otec, tuto zbraň přijali Římané, když ji uviděli v rukách iberských žoldnéřů, kteří bojovali v řadách Kartaginců. Ačkoli ho původně nosili jezdcí, nyní ho užívali skoro všichni legionáři.

Gladius, který byl rovný a měl oboustranné ostří skoro tak dlouhé jako mužská paže, byl ve správných rukách smrtelně nebezpečný.

Quintus sledoval s úžasem, když Fabricius přešel láskyplně prsty po přilbici a dotkl se jílice meče. Tento důkaz o otcově bývalém životě ho fascinoval. Také toužil osvojit si bojové umění jako otec. Quintus byl sice zdatný lovec, ale se zbraní zatím příliš netrénoval. Římané začínali s výcvikem po vstupu do armády, a to bylo možné až v sedmnácti letech. Musel se spokojit s výukou dějin vojenství, taktiky a s lovem divočáka. Prozatím.

Nakonec Fabricius popošel k regálu se zbraněmi. „Vyber si.“

Quintus obdivoval různé druhy oštěpů a vrhací kopí hoplitů, které měl před sebou, ale toho dne měl zcela speciální přání. Skolit útočícího medvěda bylo něco jiného než zasáhnout nepřátelského vojáka. Potřeboval daleko větší zastavovací sílu. Intuitivně uchopil široké jasanové ratiště kopí, které už vyzkoušel. Mělo dlouhý hrot ve tvaru listu, připevněný ke zbytku zbraně dlouhým dutým vřetenem neboli tulejí. Tulej od ratiště oddělovala příčná železná záštita, která bránila lovenému zvířeti, aby se přiblížilo k člověku, co kopí drží. V tomto případě k němu. „Tenhle,“ řekl a snažil se na takové věci nemyslet.

„Moudrá volba,“ řekl otec s úlevou a poplácal ho po rameni. „Co dál?“

Takže bude mít lov zcela ve svých rukách, uvědomil si vzrušeně. Dvouleté období, kdy se dny a týdny učil stopovat, končí. Chvilku přemýšlel a pak řekl: „Šest psů by mělo stačit. Na každé dva jeden otrok. Agesandros může jít taky. Je dobrý lovec a dohlédne na otroky.“

„Ještě něco?“

Quintus se zasmál. „Myslím, že by se hodilo něco k jídlu a voda.“

„Velmi správně,“ pochválil ho otec. „Zajdu do kuchyně a nechám to připravit. Ty si jdi vybrat otroky a psy, které chceš.“

Quintus, pořád ještě zaskočený tím, že si vyměnili role, zamířil ven. Poprvé okusil plnou tíhu zodpovědnosti. Zásadní bylo, že se rozhodl správně. Lovení medvěda je ohromně nebezpečná záležitost a budou na něm záviset životy lidí.

* * *

Krátce nato skupinka vyrazila. Vedl ji Quintus a otec mu šel po boku. Oba byli nalehko, nesli si jen kopí a měch s vodou. Za nimi následoval Agesandros, sicilský Řek, který patřil Fabriciovi už mnoho let. Protože mu pán plně důvěřoval, i on si nesl lovecké kopí. Na zádech měl vak a v něm chleba, sýr, cibuli a sušené maso.

Tvrdou prací se Agesandros vypracoval až do funkce dozorce, kterému se říkalo *vilicus* a byl to nejdůležitější otrok na statku. Nebyl však otrokem od narození. Jako mnoho příslušníků jeho národa bojoval po boku Římanů ve válce proti Kartágu. Po jedné potyčce ho Kartaginští zajali a prodali do otroctví. Jaká ironie, že se Sicilan stal římským otrokem, pomyslel si Quintus. Ale Fabricius a Agesandros spolu velice dobře vycházeli. Tento dozorce měl vlastně dobré vztahy s celou rodinou. Vzhledem k tomu, že se choval zdvořile a byl ochotný odpovídat jim na otázky, Quintus a Aurelia si ho oblíbili už jako malé děti. Ačkoli teď tomuto dozorci s nohama do O bylo něco přes čtyřicet, pořád byl ve skvělé kondici a vládl otrokům železnou rukou.

Skupinu uzavírali tři statní Galové, které si Quintus vybral, protože měli rádi lovecké psy. Zvláště jednoho, zavalitého potetovaného muže se zlomeným nosem, který trávil se smečkou veškerý volný čas a učil je novým povelům. I tito tři, stejně jako ostatní otroci toho rána, dřeli na polích pod Agesandrovým dohledem. Bylo období setby, a tak museli pracovat ve vedru od časného rána až do večera. Lov na medvěda proto uvítali jako příjemnou změnu a cestou si spolu vesele povídali rodným jazykem. Před každým mužem běželi dva velcí strakatí psi a netrpělivě napínali kožená vodítka, uvázaná kolem krku. Měli velké hlavy a svalnaté tělo a byli pravým opakem Fabriciových menších psů s dlouhými chlupy na uších i na bocích. Ti první se řídili čichem a ti druzí spoléhali na zrak.

Jakmile opustili pšeničná pole kolem villy, z oblohy bez mráčku na ně páliло slunce. Sluneční hodiny na nádvoří Quintovi prozradily, že už minula *hora secunda*. Už se ozývalo charakteristické cvrkání cikád, ale horký opar, který se každý den vznášel nad zemí, se zatím neutvořil. Vydal se po úzké klikaté pěšině mezi olivovníky, co rostly na kopcích nad statkem.

Přešli po sklizených polích a zamířili mezi břízy a duby, které porůstaly skoro celé okolí. Přestože místní kopce nebyly

ani zdaleka tak vysoké jako Apeniny, tvořící páteř Itálie, občas se tam usídlí medvěd. Nebylo však pravděpodobné, že by zabloudil tak blízko ke statku. Tohle veliké samotářské zvíře se lidem raději vyhýbalo. I tak se Quintus pozorně díval, ale neviděl nic. Zrychlil.

Jako všechna velká města i Capua pořádala vlastní hry zvané *ludi*, kde měl Quintus možnost vidět medvěda bojovat. Nebyl to hezký pohled. Zvíře, vyděšené neznámým prostředím a řvoucími lidmi, nemělo proti dvěma vycvičeným lovcům s kopími velkou šanci. Živě si pamatoval, jakou měl obrovskou sílu v čelistech a ostrých drápech. Ale postavit se medvědovi sám v jeho prostředí, to bylo něco úplně jiného než nerovné utkání, kterého byl svědkem v Capui. Sevřel se mu žaludek, ale nezpomalil. Fabricius, jako všichni římstí otcové, byl synovi vzorem a on si ten úkol sám vybral. Nemohl zklamat ani matku. Bylo jeho povinností uspět. Do soumraku ze mě bude muž, pomyslel si pyšně. Zároveň mu ale blesklo hlavou, že by taky mohl vykrváčet v lese.

Stoupali dál, opustili listnatý les a dostali se tam, kde rostly borovice, jalovce a cypřiše. Ochladilo se a Quintus si dělal starosti. Dřív tady vídal hromádky trusu a v kůře spadlých kmenů zřetelné stopy po drápech, jenže teď neobjevil nic, co nebylo týdny nebo měsíce staré. Šel dál, modlil se k Dianě, bohyni lovu, ať mu sešle znamení, ale bylo to marné. Neozval se jediný pták. Neobjevilo se žádná větší zvíře. Nakonec, když nevěděl, co má dělat, se zastavil a přinutil všechny ostatní udělat totéž. Vědom si toho, že má za sebou otce, že na něj Agesandros zírá a Galové se po sobě významně dívají, přemýšlel na plné obrátky. Znal to tady jako svoje boty. Kde se v tak horkém dni nejspíš schová medvěd?

Podíval se na otce. Z jeho pohledu vyčetl, že mu nepomůže.

Jeden z Galů hlasitě zakašlal, aby zamaskoval smích. Quintus zrudl vzteky, ale Fabricius neudělal nic. Ani Agesandros. Podíval se znovu na otce, ale ten se tvářil neproniknutelně. Neprojevil soucit a Gala nepokáral. Právě dnes si musel získat respekt dozorce i otroků. Znovu se zamyslel a najednou dostal nápad.

„Ostružiny,“ křikl. „Mají rádi ostružiny.“ O něco výš na svazích obrácených na jih dozrávaly ostružiny mnohem dřív než

jinde. A medvědi trávili spoustu času hledáním potravy, takže stálo za to podívat se tam.

Jako na zavalanou se do ticha ozvalo ťukání datla a za okamžik se ten zvuk ozval z jiné strany. Tep se mu zrychloval, pátral mezi stromy a nakonec uviděl ne jednoho, ale hned dva. Tito nepolapitelní ptáci byli zasvěceni Martovi, bohu bojovníků. Dobré znamení. Quintus se rychle otočil a zamířil úplně jiným směrem.

Otec byl těsně za ním a usmíval se. Následoval Agesandros a Galové.

Teď se nikdo nesmál.

Netrvalo dlouho a Quintovy modlitby byly bohatě odměněny. Prověřil několik mýtín, ale bez úspěchu. Nakonec našel ve stínu pod vysokou borovicí čerstvé výkaly. Jejich tvar, velikost a charakteristický zápach se nedaly s ničím splést a Quintus se mohl konečně radovat. Strčil do té tmavé hnědé hmoty prst. Uprostřed ještě úplně nevychladla, takže medvěd tudy prošel nedávno. Taky byla kolem spousta ostružin. Kývl hlavou na potetovaného muže a ukázal na zem. Gal přispěchal a jeho dva psi okamžitě zamířili k doličné hromádce. Oba začali zuřivě kňučet, čichali k výkalům a větřili. Quintovi se rozbušilo srdce a Gal se na něj tázavě podíval.

„Pustíme je,“ rozkázal Quintus a podíval se na ostatní otroky. „Tamty taky.“

* * *

Když Quintus s otcem odešli, Aurelia měla špatnou náladu. Důvod byl prostý. Zatímco bratr bude lovit medvěda, ona musela pomáhat matce, která dohlížela na zahradě za domem na otroky. Teď tam bylo nejméně práce, protože všechno začínalo růst. Libeček, hořčice, koriandr, šťovík, ruta a petržel a další druhy zeleniny. Zahrada poskytovala rodině potraviny na většinu roku. Měli tady okurky, lilky, zelí, kořenovou zeleninu, fenykl a brukev. Rostla tady i spousta cibule, což byl základ nejrůznějších dobrých jídel. Pěstovali hojně i česnek, který byl oblíbený kvůli intenzivní chuti i léčivým schopnostem.

Aurelia věděla, že se chová dětinsky. Ještě před pár týdny ji bavilo připravovat záhony, kde porostou bylinky a zelenina,

ukazovala otrokům, kde mají vykopat díry, a dohlížela, aby všechno správně zalili. Jako vždycky vkládala semínka do řádků sama. Tohle dělala od dětství. Teď když všechno dobře rostlo, nejdůležitější bylo správně zavlažovat a vytrhávat plevel. Aurelii to ani trochu nebavilo. Kdyby záleželo na ní, zahrada mohla klidně zpustnout. Rozmrzele odešla stranou a sledovala matku, jak to tam řídí. Dokonce ani Elira, se kterou dobře vycházela, ji nedokázala přesvědčit, ať se k nim přidá.

Atia si jí chvíli nevšimala, ale nakonec toho měla dost. „Aurelie!“ zavolala. „Pojď sem.“

Pomalu zamířila k matce.

„Myslela jsem, že tě práce na zahradě baví,“ řekla jí.

„Baví,“ zamumlala Aurelia.

„Tak proč nepomáháš?“

„Není mi dobře.“ Uvědomovala si, že všichni otroci straší uši, aby slyšeli, a vadilo jí to.

Atia se nestarala, kdo poslouchá. „Jsi nemocná?“ zeptala se.

„Ne.“

„Tak co tedy?“

„Tomu bys nerozuměla,“ zašeptala Aurelia.

Atia povytáhla tázavě obočí. „Opravdu? Zkus to.“

„Jde o to...“ Aurelia si všimla, jak na ni otrok, co byl nejbližší, civí. Zpražila ho pohledem a on se rychle podíval jinam, jenže to ji příliš neuspokojilo. Matka pořád čekala na odpověď. „Jde o Quinta,“ přiznala se.

„Pohádali jste se?“

„Ne,“ zavrtěla hlavou. „Nic takového.“

Atia poklepávala netrpělivě nohou a čekala na vysvětlení. Po chvíli jí bylo jasné, že žádné nepřijde. „No tak?“ zeptala se rozzlobeně.

Aurelia pochopila, že matčina trpělivost bude brzy u konce. Vtom zahlédla, že se v teplých proudech nad nimi vznáší káně. Bylo na lovu. Jako Quintus. Aurelia se znovu rozzlobila a zapomněla na publikum. „Je to nespravedlivé,“ křikla. „Já trčím tady na zahradě a on stopuje medvěda.“

Atii to nepřekvapilo. „Říkala jsem si, jestli je to kvůli tomu. Takže bys taky chtěla na lov?“

Aurelia rozzářeně přikývla. „Jako lovkyně Diana.“

Matka se zamračila. „Ty nejsi bohyně.“

„Já vím, ale...“ Aurelia se pootočila, aby otroci neviděli, že má v očích slzy.

Atia zjihla. „No tak. Jsi mladá žena, nebo brzy budeš. A jsi krásná. Z toho plyne, že tvoje cesta bude úplně jiná než cesta tvého bratra.“ Zvedla prst, aby zastavila dceřiny protesty. „To neznamená, že tvůj osud není důležitý. Myslíš si, že já jsem zbytečná?“

Aurelia se zděsila. „Samozřejmě že ne, mami.“

Atia se srdečně zasmála. „Přesně tak. Sice nebojuju ani neválčím, ale přesto mám důležité posláním. Tvůj otec na mě spoléhá ve spoustě věcí – jako bude jednou tvůj manžel. Vedení domácnosti je jen malá část z toho.“

„Ale ty a otec jste se chtěli vzít,“ namítla Aurelia. „Z lásky.“

„V tomto ohledu jsme měli štěstí,“ uznala matka. „Ale udělali jsme to bez souhlasu našich rodin. Protože jsme odmítli vzít si toho, koho nám vybrali, vydělali nás.“ Atia posmutněla. „Kvůli tomu jsme měli mnoho let dost těžký život. Například už nikdy jsem neviděla rodiče. Oni nikdy neviděli tebe a Quinta.“

Aurelii to polichotilo. Tohle slyšela poprvé. „Určitě to stálo za to, ne?“ prohlásila.

Matka pomalu přikývla. „Možná stálo, ale nechtěla bych, abys to měla taky tak těžké.“

Aurelia pohodila hlavou. „Určitě je lepší tohle, než se provdat za nějakého tlustého dědka.“

„To se ti nestane. Otec a já nejsme netvoři.“ Atia ztišila hlas. „Ale zapamatuj si tohle, mladá dámo: Domluvíme ti sňatek s tím, koho si vybereš. Je to jasné?“

Když Aurelia viděla, že matka neustoupí, vzdala to. „Ano.“

Atia vzdychla a byla ráda, že si dcera jejích obav nevšimla. „Takže si rozumíme.“ Když zaznamenala, že to Aurelii neuklidnilo, po chvílce dodala: „Neboj se. Budeš mít v manželství lásku. Časem se dostaví. Zeptej se otcova dávného přítele Martiala. Zasnoubili je rodiče a nakonec byli jeden druhému oddaní.“ Zvedla ruku. „Je čas dát se do práce. Život pokračuje bez ohledu na to, jak se cítíme, a naše rodina je na téhle zahradě závislá.“

Aurelia se pousmála a stiskla matce prsty. Možná to není tak špatné, jak si myslela.

Stejně neodolala, podívala se na káň a vzpomněla si na Quinta.

Quintus šel za smečkou asi čtvrt hodiny, než se objevil nějaký důkaz, že jsou na správně stopě. To se ozval od stromů před nimi štěkot, který rychle vystřídalo pronikavé a opakující se vytí. Quintus se s bušícím srdcem zastavil. Psi měli za úkol jen zahnat medvěda do úzkých, ale vždycky se našel jeden horlivější než ostatní, kterého stihl smutný, ale nevyhnutelný osud. Nejdůležitější bylo, že medvěda našli. Jako na potvrzení se znovu ozvalo vrčení a hluboký hrozivý rachot.

Když ten děsivý zvuk uslyšel Quintus, obrátil se mu žaludek a v krku ucítil hořké šťávy. Podle dalšího bolestného zaštekání poznal, že další pes je zraněný nebo mrtvý. Quintus se styděl, že má strach, a překonal nevolnost. Nemohl se držet zpátky. Psi splnili svůj úkol, a tak musel i on splnit ten svůj. Znovu se potichu pomodlil k Dianě a spěchal tam, odkud ten rámus přicházel.

Když přiběhl na velkou paseku a poznal to tam, zamračil se. Tady často sbíral s Aurelií ostružiny. Po celé mýtině rostly trnité keře vyšší než on a byly zalité sluncem a ze svahu tekli do údolí potok. Mezi spoustou divokých květin se válely ulámané větve, ale jeho pozornost upoutal boj odehrávající se ve stínu pod nedalekým vysokým cypřišem. Čtyři psi zahnali medvěda k jeho kmeni. Zvíře zuřivě vrčelo a neustále své trýznitele napadalo, ale psi obezřetně uskakovali, aby unikli z jeho dosahu. Pokaždé když se medvěd pohnul od stromu, psi se na něj vrhli a kousali ho do stehů nebo do zadních nohou. Byla to slepá ulička. Když medvěd opustil ochranu stromu, psi se seběhli ze všech stran, ale když zvíře zůstalo na místě, nedokázali ho přemoci.

Mimo vytyčený půlkruh ležela dvě nehybná těla – oběti, které Quintus slyšel. Letmý pohled mu prozradil, že jeden pes by mohl přežít. Silně krvácel z hlubokých ran od drápů, které měl na hrudníku, ale další zranění neviděl. Naopak ten druhý to rozhodně nepřežije. Ještě slabě dýchal, ale polovinu obličeje měl urvanou a z hrozivé rány na levé noze mu vykukovaly lesklé zubaté konce čerstvě zlomené kosti. Ty mu způsobil medvěd mocnými čelistmi.

Quintus se opatrně přiblížil. Kdyby spěchal, riskoval by, že ho medvěd srazí, a Galové by měli co nejdřív dorazit. Jakmile odvolají psy, potom už to bude jenom na něm. Prohlížel

si medvěd a snažil se objevit něco, co by mu pomohlo zvíře zabít. Protože ho plně zaměstnávali útočící psi, příliš si ho nevsímal. Podle velikosti poznal, že to musí být samec. Měl hustou žlutohnědou srst, typicky velkou kulatou hlavu a malé uši. Široká ramena a mohutné tělo přinejmenším třikrát větší než jeho Quinta utvrdily v tom, jak je jeho kořist nebezpečná. Cítil, jak mu v jamce na krku tepe pulz, a podle toho poznal, že to nemá pod kontrolou. Uklidni se, nabádal se v duchu. Zhluboka dýchej. Soustřeď se.

„To byl dobrý nápad s těmi ostružinami,“ ozval se za ním Fabricius. „A taky jsi vystopoval velkého medvěda. Je to důstojný soupeř.“

Quintus se překvapeně ohlédl. Dorazili i ostatní. Všichni se na něj dívali. „Ano,“ odpověděl a doufal, že přes vrčení a bručení kousek od nich nebude slyšet, že se bojí.

Fabricius šel blíž. „Jsi hotový?“

Quintus ztratil odvalu. Otec si všiml jeho strachu a byl připravený zakročít. Letmý pohled na Agesandra a otroky mu stačil, aby mu došlo, že i oni si uvědomili dvojsmyslnost jeho otázky. Na Sicilanovi viděl zklamání a Galové se po sobě škodolibě podívali. Co si sakra myslí? Copak se nikdy nebáli? „Samozřejmě,“ odpověděl hlasitě.

Fabricius si ho změřil pohledem. „Tak dobře,“ řekl a zastavil se.

Quintus si nebyl jistý, jestli jeho starostlivý otec poslechne. V sázce bylo víc než jeho život. Zabití medvěda by nic neznamenalo, kdyby ho Sicilan a Galové považovali za zbabělce, co se spoléhá na otcovu pomoc. „Nepleťte se do toho,“ křikl. „Je to můj boj. Musím to zvládnout sám, ať to dopadne, jak chce.“ Podíval se na otce, který hned neodpověděl.

„Přísahaj!“

„Přísahám,“ slíbil Fabricius váhavě a ustoupil.

Quintus spokojeně zaznamenal, že už se na něj ostatní zase dívají s respektem.

Pes zavyl, když ho medvěd zasáhl tlapou. Vyletěl do vzduchu a přistál s hlasitým žuchnutím Quintovi k nohám. Napřímil se a připravil se k boji. Tři psi nestačili kořist zadržet. Jestli ihned nezasáhne, mohl by mu uniknout. „Přivolejte je k sobě,“ křikl.

Galové na psy zapískali. Když rozzuření psi neposlechli, tetovaný muž pro ně běžel. Nevšímal si medvěda, použil vodítko jako bič a odehnal je pryč. Dva psi poslechli, ale ten největší, který měl mordu rudou od medvědovy krve, se odmítal stáhnout. Gal se s nadávkami pootočil a pokusil se ho odkopnout z cesty. Minul, pes proběhl kolem něj a znovu se chystal zapojit do boje.

Quintus užasle sledoval, jak pes vyskočil a zahryzl se medvědovi ze strany do tváře. Ten se bolestí napřímil a zvedl psa do výšky. Tím si uvolnil přední nohy a trhal psa drápy. Pes se nehodlal pustit a stiskl čelisti ještě silněji. Byl vycvičený snášet bolest, držet a nepustit. Quintus slyšel o psech, co je museli zkopat do bezvědomí, aby uvolnili stisk. Ani tak veliká odvaha nestačila. Potřeboval by pomoc od ostatních, jenže ty právě odvolali. Nebo od něj. Gal tam zamířil a vztekle pokřikoval. Švihl medvěda vodítkem po hlavě. Jednou, dvakrát, třikrát. Tomu to však vůbec neublížilo, ale mělo by mu to zabránit v zabíjení jeho oblíbeného psa. Teoreticky.

Galův plán nevyšel. Medvěd psovi rozsápal srst a kůži na bříše a několika mocnými údery drápů ho vykuchal. Do vzduchu vyletěly hladké smyčky růžových střev, které medvěd nasekal na spoustu tlustých párků. Když medvěd ucítil, že pes uvolňuje sevření, svoje úsilí ještě znásobil. Quintovi se zvedl žaludek, když na zem dopadaly rudé kousky jater. Nakonec mu drápy pronikly k hlavní tepně a roztrhly ji na dva kusy. Z rozsápaného břicha psovi vystříkla tmavá krev a čelisti povolily.

Za okamžik spadl bezvládně z medvěda.

„Vrať se!“ vyjekl Quintus.

Rozzuřený Gal neposlechl a místo toho znovu zaútočil. Ztráta psího kamaráda ho rozzuřila do nepřítelství. Quintus o tom často slyšel, ale nikdy to nezažil. Římané a Galové byli odvěcí nepřátelé a bezpočtukrát proti sobě bojovali. Před víc než sto sedmdesáti lety dokonce Řím vydrancovali. Před šesti lety jich víc než sedmdesát tisíc vtrhlo do severní Itálie znovu. Byli poraženi, ale pořád se vyprávějí historiky o bojovných bersercích, kteří, ač bojovali do půl těla nazí, se vrhali jako zběsilí na přicházející legionáře a vůbec nedbali na vlastní bezpečí.

Tenhle Gal nebyl nepřítel. Byl sice otrok, ale jeho život stál za záchranu. Quintus vyrazil a vrhl na medvěda kopí. Zvíře se bohužel v poslední chvíli pohnulo a hrot se mu zabodl do

boku, a ne do hrudi, jak Quintus zamýšlel. Rána nebyla smrtelná, ani dokonce nezabránila medvědovi, aby chytil Gala za krk. Muž vydal krátký dávivý zvuk a medvěd s ním zatřásl jako pes s myší.

Quintus nevěděl, co má dělat, a tak zarazil kopí ještě hlouběji. Jedinou reakcí bylo nespokojené zavrčení. Ve spěchu bodl zvíře do břicha. To bylo vážné zranění, ale stejně ho hned nezastavilo. Medvěd byl spokojený, že je Gal mrtvý, a odhodil ho na stranu. Přirozeně se teď soustředil na vyděšeného Quinta. Ačkoli měl kopí zabodnuté v těle, v zapadlých očích neměl strach, ale obrovský vztek. Medvědi se obvykle vyhýbají setkání s lidmi, ale když se rozlítí, jsou velice agresivní. Tohle zvíře zuřilo. Chňaplo po ratišti a do vzduchu odlétly třísky.

Quintus neměl na výběr. Zhluboka se nadechl a kopí vytáhl. Medvěd zařval bolestí a vycenil skutečně hrozné zuby. Ty největší byly dlouhé jako Quintův prostředník. Jeho rudá otevřená tlama byla dost velká, aby se mu tam vešla celá hlava a dokázala mu rozdrtit lebku. Quintus chtěl ucouvnout, ale hrůzou mu ochably svaly.

Medvěd k němu popošel. Quintus sevřel kopí oběma rukama a zamířil mu na hrudník. Pokračuj. Útoč dál, nabádal se. Než se mohl pohnout, zvíře proti němu vyrazilo. Chytilo konec kopí a máchlo s ním na stranu, jako kdyby bylo lehké jako pírkó. Teď když mezi nimi nic nestálo, okamžik na sebe bez dechu hleděli. Quintus sledoval, jak pomalu napíná svaly a chystá se skočit. Málem se z toho pomočil. Hádes byl na dosah a on s tím nemohl nic udělat.

Z nějakého důvodu však medvěd nezaútočil hned a Quintus si mohl znovu připravit kopí.

Úleva trvala jen chvíli.

Jak se Quintus pohnul, že zaútočí, uklouzl oběma nohama po kousku vnitřností a upadl na záda. Vyrázil si dech. Jen matně si uvědomoval, že mu tlustý konec oštěpu uvízl v blátě a vypadl mu z ruky. Zoufale zvedl hlavu. S hrůzou zjistil, že medvěd je necelých pět kroků od něj, kousíček od sandálů. Znovu zařval a tentokrát Quintus dostal do obličeje plnou dávku jeho smrdutého dechu. Přivřel oči a věděl, že se blíží smrt.

Nedokázal to.

KAPITOLA III

Zajetí

Středozevní moře

Hodiny ubíhaly za neustávajícího lijáku a dunění vln. Když nastala noc, strach chlapců se zmnohonásobil. Malým člunem to házelo nahoru a dolů, dozadu a dopředu a proti obrovské síle moře neměl šanci. Hanno musel vynaložit veškerou energii, jen aby se udržel uvnitř. Oběma bylo špatně a postupně vyzvraceli na sebe i na dno člunu veškeré jídlo a víno. Nakonec jim v žaludku nezůstalo nic než žluč. Tu hroznou scenerii pravidelně osvětlovaly blesky. Hanno nevěděl, co je horší – že si nevidí na ruku před obličejem nebo že se musí dívat na Suniatonův vyděšený obličej a pozvracené šaty.

Kamarád seděl naproti němu a hysterické záchvaty pláče střídal s modlitbami ke všem bohům, na které si vzpomněl. Díky Suniatonovu strachu se Hannovi dařilo ovládnout vlastní úzkost. Dokonce ho jejich situace uklidňovala. Kdyby je chtěl Melqart utopit, už by byli mrtví. Bouře nebyla tak silná, jako bývá v zimě, ani se jim nepřevrhl člun. Kromě těchto malých zázraků se taky neobjevily další díry ve dnu. Člun byl pevný, vyrobený z kvalitních prken a spoje měl utěsněné dlouhými kusy koudelky a vrstvou včelího vosku. Neztratili vesla, což znamenalo, že jestli se jim naskytne příležitost, mohli by veslovat k pevnině. Kromě toho se po celé délce pobřeží nacházela kartaginská obchodní střediska. Tam se mohli přihlásit a slíbit bohatou odměnu, když je dopraví domů.

Hanno se vytrhl ze snění. Nedělej si velké naděje, pomyslel si trpce. Nic nenasvědčuje, že bouřka skončí. Každá vlna, která se blížila jejich směrem, by dokázala převrátit člun. Melqart